

OFERTA KONSULTINGOWA

*Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej
Ośrodek Regionalny w Zielonej Górze*

1 października 2009 roku

Spis treści

Wprowadzenie	3
Oferta usług konsultingowych.....	5
Tworzenie i aktualizacja Strategii Rozwoju gminy lub powiatu	5
Tworzenie i aktualizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy lub powiatu	9
Przygotowanie Studium Wykonalności	12
Tworzenie i aktualizacja Strategii współpracy jednostek samorządu terytorialnego z sektorem pozarządowym.....	14
Tworzenie poradników poświęconych obszarowi współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi.	17
Podsumowanie	19

Wprowadzenie

Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej Ośrodek Regionalny w Zielonej Górze ma przyjemność przedstawić Państwu ofertę usług konsultingowych. Wychodząc naprzeciw potrzebom jednostek samorządu terytorialnego oraz opierając się na ponad dwudziestoletnie doświadczeniu w zakresie wspierania administracji lokalnej przygotowaliśmy ofertę, która w sposób najbardziej trafny i kompleksowy dostosowana jest do potrzeb i oczekiwań samorządów.

Nasza oferta obejmuje:

- tworzenie/aktualizowanie Strategii Rozwoju gminy/powiatu,
- tworzenie/aktualizowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy/powiatu,
- przygotowanie Studium Wykonalności,
- tworzenie/aktualizowanie Strategii współpracy jednostek samorządu terytorialnego z sektorem pozarządowym,
- tworzenie poradników poświęconych obszarowi współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi.

Posiadanie każdego z wymienionych powyżej dokumentów implikuje wielorakie korzyści dla organów samorządowych. Warto wspomnieć o tych najistotniejszych, wśród których znajdują się:

- poszerzenie perspektywy finansowania projektów ważnych dla lokalnych społeczności (zaktualizowane Strategie stanowią niezbędny warunek pozyskiwania środków unijnych na realizację planowych inwestycji),
- posiadanie kompleksowej i aktualnej diagnozy lokalnych problemów i barier społecznych wraz z gotowymi receptami ich rozwiązania,
- wypracowanie skutecznego narzędzia do zarządzania i realizacji polityki samorządowej w kilkunastoletniej perspektywie czasowej,
- otrzymanie praktycznych wskazówek na temat współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi (np. w zakresie budowania systemu relacji regulujących przekazywanie dotacji miejskich organizacjom pozarządowym),

- umacnianie i/lub kreowanie partnerstwa między administracją publiczną a organizacjami pozarządowymi w celu trwałego wkomponowania organizacji w strukturę działań samorządu.

To ledwie część korzyści płynących z posiadania w/w opracowań – więcej informacji znajdą Państwo w dalszej części oferty.

Wierzymy, że nasze opracowania pomogą Państwu w kreowaniu polityki samorządowej i regionalnej. Aby tak się stało, **Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej Ośrodek Regionalny w Zielonej Górze** stworzyła **zespół specjalistów**, posiadających niezbędną wiedzę i doświadczenie w zakresie specyfiki funkcjonowania jednostek samorządu terytorialnego, doradztwa **strategicznego** oraz projektowania i przeprowadzania badań społecznych.

O wartości projektów i opracowań strategicznych tworzonych przez FRDL świadczy fakt, że wiele gmin i powiatów po pierwszych kontaktach z Fundacją kontynuuje współpracę przy kolejnych przedsięwzięciach kluczowych dla rozwoju lokalnego.

Serdecznie zapraszamy do zapoznania się z ofertą konsultingową **Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej Ośrodka Regionalnego w Zielonej Górze**.

Z poważaniem,

Patrycja Górniak
p.o. Dyrektora

Oferta usług konsultingowych

Tworzenie i aktualizacja Strategii Rozwoju gminy lub powiatu

Oferujemy Państwu współpracę przy tworzeniu lub aktualizowaniu Strategii Rozwoju gminy/powiatu, która jest podstawowym dokumentem strategicznym organów samorządu terytorialnego w dłuższych okresach czasu.

Strategia stwarza możliwość opracowania długofalowej wizji rozwoju oraz koordynacji, podporządkowania i ukierunkowania działań doraźnych (gospodarczych, społecznych i ekologicznych) na realizację celów długofalowych. Poprzez identyfikację silnych stron gminy/powiatu i szans rozwojowych oraz słabych stron i zagrożeń zewnętrznych można we właściwy sposób i w odpowiedniej kolejności rozwiązywać lokalne problemy, a także zapobiegać ich powstawaniu. Dzięki temu dokument staje się wyznacznikiem decyzji podejmowanych przez lokalne władze.

Opracowana Strategia przyczynia się w sposób pośredni do wzrostu zamożności gminy/powiatu - ułatwia bowiem lokalnym władzom efektywniejsze gospodarowanie budżetem oraz zwiększa szanse na uzyskanie dodatkowych, zewnętrznych źródeł finansowania (zaktualizowana Strategia stanowi niezbędny warunek pozyskiwania środków unijnych na realizację planowych inwestycji).

Warte podkreślenia jest również to, że Strategia daje ogromne możliwości promocji gminy.

Naszą ofertę kierujemy także do instytucji stojących przed koniecznością **aktualizacji** Strategii. Strategia nie jest bowiem dokumentem zamkniętym i ulega stałym modyfikacjom - wdrażanie celów i kierunków działań strategicznych powinno być procesem ciągle korygowanym i aktualizowanym. Niezmiernie istotny jest bieżący monitoring i kontrola adekwatności obranych kierunków rozwoju i/lub hierarchizacji przyjętych celów oraz priorytetów, a także dostosowywanie Strategii do zmieniających się warunków zewnętrznych i wewnętrznych.

Nasza metodologia:

Tworzone lub aktualizowane przez nas Strategie opierają się nie tylko na wykorzystaniu ilościowych oraz jakościowych metod zbierania danych, ale też na angażowaniu w proces budowy dokumentu jak największej liczby partnerów społecznych oraz lokalnej społeczności.

Proponowany przez **FRDL Ośrodek Regionalny w Zielonej Górze** ogólny zakres prac nad Strategią Rozwoju gminy lub powiatu obejmuje zatem:

Krok 1: Powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego

Zaangażowanie w proces tworzenia/aktualizowania Strategii przedstawicieli lokalnej społeczności pozwala z jednej strony na lepszą identyfikację problemów społecznych, z drugiej na lepszą skuteczność ich rozwiązywania. Do Zespołu Interdyscyplinarnego powinni zostać zaproszeni przedstawiciele lokalnych środowisk gospodarczych, społecznych, kulturalnych i opiniotwórczych, w tym przedstawiciele sektora publicznego, sektora prywatnego oraz organizacji pozarządowych (tzw. „trójkąt współpracy”). Ze strony Instytucji Zlecającej powinien ponadto zostać powołany koordynator. Skład i liczebność Zespołu Interdyscyplinarnego zależą od zakresu tematycznego Strategii oraz wielkości gminy lub powiatu.

Krok 2: Stworzenie diagnozy sytuacji społecznej gminy lub powiatu

Stworzenie diagnozy sytuacji społecznej gminy lub powiatu na podstawie pogłębionej analizy danych statystycznych i źródłowych.

Diagnoza obejmowała będzie następujące obszary tematyczne:

1. Charakterystyka gminy lub powiatu.
2. Infrastruktura społeczna (w tym demografia, rynek pracy, pomoc społeczna, oświata, służba zdrowia, kultura, sport, rekreacja i turystyka).
3. Infrastruktura techniczna (w tym gospodarka komunalna, tj. wodociągi i kanalizacja, zaopatrzenie w wodę, gospodarka ściekowa, gospodarka odpadami; gospodarka energetyczna; drogi i komunikacja; łączność i telekomunikacja; sieć gazowa; budownictwo mieszkaniowe).
4. Gospodarka (w tym przemysł, leśnictwo i rolnictwo, handel i usługi).
5. Środowisko i ekologia.
6. Sytuacja finansowa gminy.

Krok 3: Przeprowadzenie badania socjologicznego

Przeprowadzenie badania ankietowego w dwóch grupach społecznych, tj. wśród przedstawicieli Zespołu Interdyscyplinarnego i osób zajmujących kluczowe stanowiska oraz wśród mieszkańców gminy/powiatu. Respondenci wyrażą m.in. opinie nt. sytuacji obecnej gminy/powiatu (jak jest?), a także sytuacji pożądanej (jak być powinno?). Badanie spełnia jednocześnie rolę konsultacji społecznych i pozwala na zbudowanie/zaktualizowanie Strategii w oparciu o preferencje jak największej liczby mieszkańców, nie zaś tylko małej grupy złożonej z ich przedstawicieli. Badanie ankietowe ma także na celu zwiększenie udziału opinii społecznej przy formułowaniu wizji i celów Strategii oraz poznanie oczekiwań i potrzeb lokalnej społeczności.

Proponowana metoda badawcza to wywiady za pomocą kwestionariusza ankiety. Liczebności prób badawczych zależą będą w głównej mierze od wielkości gminy/powiatu.

Wypracowany materiał będzie przedmiotem dyskusji podczas sesji warsztatowych.

Krok 4: Zorganizowanie sesji warsztatowych

Przedstawiony model zakłada współpracę ze Zleceniodawcą w zakresie promocji powstawania Strategii i partycypacji społecznej w tworzeniu celów strategicznych.

Organizacja spotkań warsztatowych z udziałem Zespołu Interdyscyplinarnego, których celem będzie:

1. wypracowanie jednolitej wersji analizy SWOT (określenie mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń) wraz z wyborem przyszłej strategii działania,
  2. sformułowanie misji strategii (jej celu nadrzędnego),
  3. określenie wizji gminy lub powiatu,
  4. sformułowanie celów strategicznych, kierunków działań w ramach celów oraz ich priorytetyzacja/hierarchizacja,
  5. opracowanie systemu monitoringu i ewaluacji (w tym opracowanie narzędzi monitoringu, wyznaczenie osób/jednostek odpowiedzialnych za wdrażanie celów Strategii, opracowanie wskaźników realizacji poszczególnych celów strategicznych),
  6. określenie sposobów finansowania wdrażanych celów strategicznych wraz z harmonogramem ich realizacji.
- a. Przewidujemy zorganizowanie czterech sesji warsztatowych.

Krok 5: Opracowanie dokumentu końcowego

Etap końcowy - przekazanie ostatecznej wersji Strategii Rozwoju gminy lub powiatu. Prezentacja multimedialna dokumentu końcowego dla przedstawicieli Instytucji Zlecającej. Opcjonalnie, prezentacja Strategii dla Komisji Rady Miejskiej.

Szacowany czas realizacji: 4-5 miesięcy.

Koszt opracowania Strategii jest uzależniony od rodzaju i skomplikowania dokumentu i każdorazowo ustalany jest indywidualnie.

Tworzenie i aktualizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy lub powiatu

---

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych to dokument, który wyznacza długofalowe kierunki i cele rozwoju samorządu lokalnego oraz wskazuje narzędzia realizacji polityki społecznej gminy/powiatu.

Dobrze opracowana i zorganizowana Strategia jest skutecznym narzędziem trwałego rozwiązywania lokalnych problemów społecznych. Strategia określa nie tylko cel, jakim jest rozwiązanie określonych problemów społecznych, ale również sposoby, jakimi można osiągnąć zmianę. Efekt Strategii powinien być taki, że polityka społeczna staje się trwałym elementem krajobrazu gminy/powiatu poprzez rozwijanie, doskonalenie i wzbogacanie działań podmiotów zaangażowanych w problematykę społeczną oraz poprzez realizowanie zasady komplementarności, czyli ponadsektorowego współdziałania wszelkich podmiotów związanych z polityką społeczną. Współpraca wielu partnerów nie tylko na etapie budowy, ale i wdrażania Strategii gwarantuje większą skuteczność w identyfikacji i rozwiązywaniu występujących lokalnie kluczowych problemów społecznych.

Punkt wyjścia dla opracowania dokumentu stanowi w dużej mierze Ustawa o pomocy społecznej, jednakże konstrukcja i kształt Strategii w niemałym stopniu zależą też od samej specyfiki gminy/powiatu, jej/jego wielkości, charakteru, struktury, położenia itp.

Nasza metodologia:

Tworzone lub aktualizowane przez nas Strategie opierają się nie tylko na wykorzystaniu ilościowych oraz jakościowych metod zbierania danych, ale też na angażowaniu w proces budowy dokumentu jak największej liczby partnerów społecznych oraz lokalnej społeczności.

Uwzględniając powyższe zagadnienia proponowany przez **FRDL Ośrodek Regionalny w Zielonej Górze** ogólny zakres prac nad Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych obejmuje:

Krok 1: Stworzenie diagnozy sytuacji społecznej gminy/powiatu

Zdiagnozowanie sytuacji społecznej gminy lub powiatu na podstawie pogłębionej analizy danych statystycznych i źródłowych (identyfikacja lokalnych problemów społecznych).

Diagnoza obejmowała będzie następujące obszary tematyczne:

1. Struktura demograficzna gminy/powiatu;
2. Rynek pracy;
3. Edukacja;
4. Integracja społeczna:
  - a) osoby starsze i niepełnosprawne,
  - b) dziecko i rodzina,
  - c) dysfunkcje życia społecznego (w tym przemoc domowa, uzależnienia, przestępczość),
  - d) osoby bezdomne.

W każdym obszarze tematycznym przedstawiona zostanie analiza trendów (dane statystyczne ujmować będą dane zjawisko w perspektywie kilkuletniej) oraz działowa, cząstkowa analiza SWOT.

Krok 2: Przeprowadzenie badania jakościowego

Przeprowadzenie jakościowego badania socjologicznego wśród osób zaangażowanych w problematykę społeczną (mogą to być pracownicy ośrodka pomocy społecznej, instytucji rynku pracy, przedstawiciele organizacji pozarządowych). W ramach badania socjologicznego zostaną przeprowadzone indywidualne wywiady pogłębione (IDI's) face-to-face. Wypracowany materiał będzie przedmiotem dyskusji podczas sesji warsztatowych.

Krok 3: Organizacja sesji warsztatowej

Przedstawiony model zakłada współpracę ze Zleceniodawcą w zakresie promocji powstawania Strategii i partycypacji społecznej w tworzeniu celów strategicznych.

Organizacja warsztatów strategicznych z udziałem przedstawicieli lokalnych środowisk społecznych gminy lub powiatu (w tym przedstawiciele sektora publicznego, niepublicznego oraz organizacji pozarządowych) mających na celu:

1. wypracowanie jednolitej wersji analizy SWOT (określenie mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń) wraz z wyborem przyszłej strategii działania,

2. określenie celu nadrzędnego Strategii (misji polityki społecznej gminy/powiatu),
3. priorytetyzację celów strategicznych,
4. opracowanie systemu monitoringu i ewaluacji wdrażania Strategii (w tym opracowanie narzędzi monitoringu, wyznaczenie osób/jednostek odpowiedzialnych za wdrażanie celów Strategii, opracowanie wskaźników realizacji poszczególnych celów strategicznych),
5. określenie sposobów finansowania wdrażanych celów strategicznych wraz z harmonogramem ich realizacji.

Przewidujemy zorganizowanie dwóch sesji warsztatowych.

Krok 4: Opracowanie dokumentu końcowego

Etap końcowy - przekazanie ostatecznej wersji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Prezentacja multimedialna dokumentu końcowego dla przedstawicieli Instytucji Zlecającej. Opcjonalnie, prezentacja Strategii dla Komisji Rady Miejskiej.

Szacowany czas realizacji: 2-3 miesiące.

Koszt opracowania Strategii jest uzależniony od rodzaju i skomplikowania dokumentu i każdorazowo ustalany jest indywidualnie.

Przygotowanie Studium Wykonalności

Jednym z niezbędnych dokumentów przy ubieganiu się o dofinansowanie projektów w ramach środków zewnętrznych jest **studium wykonalności** projektu. Jest to rozszerzona wersja biznesplanu, umożliwiająca w sposób znaczny zmniejszenie ryzyka inwestycyjnego. Studium wykonalności jest dokumentem sporządzanym w przypadku projektowania przedsięwzięć, których wymiar komercyjny jest z reguły w jakimś stopniu ograniczony. Zadaniem Studium Wykonalności jest dostarczenie przesłanek do podjęcia decyzji o przyznaniu środków finansowych z funduszy pomocowych dla planowanego przedsięwzięcia.

Studium jest dokumentem wymagającym przeprowadzenia specjalistycznych analiz, a jego wartość decyduje o faktycznej ocenie projektu i przyznaniu dofinansowania. Rzetelnie opracowane Studium Wykonalności pozwoli na wyeliminowanie błędnych założeń jeszcze przed rozpoczęciem inwestycji i uniknięcia kłopotów na etapie realizacji projektu.

Studium wykonalności jest z reguły rozbudowaną analizą, uwzględniającą każdy aspekt opisywanej inwestycji.

Proponowany przez **FRDL Ośrodek Regionalny w Zielonej Górze** ogólny zakres prac nad Studium Wykonalności obejmuje:

- Doradztwo przy odpowiednim dostosowaniu zakresu projektu do wymogów stawianych przez instytucje finansujące.
- Opracowanie Studium Wykonalności zgodnie z wymaganiami danego Programu Operacyjnego.
- Bieżący kontakt z osobą przygotowującą wniosek o dofinansowanie.
- Opracowanie wniosku o dofinansowanie projektu (opcjonalnie).

Przykładowe elementy dokumentu:

- Identyfikacja projektu.
- Kontekst społeczno-gospodarczy projektu.
- Zgodność projektu z dokumentami strategicznymi.
- Analiza obecnej sytuacji.
- Analiza techniczna.
- Analiza finansowa.
- Analiza ekonomiczna.

- Analiza wrażliwości.
- Analiza społeczna.

Szacowany czas realizacji: czas opracowania uzależniony jest od złożoności opracowania.

Koszt opracowania studium wykonalności jest uzależniony od rodzaju i skomplikowania projektu, a także dostępności dokumentacji potrzebnej na jego opracowanie i każdorazowo ustalany jest indywidualnie.

Tworzenie i aktualizacja Strategii współpracy jednostek samorządu terytorialnego z sektorem pozarządowym

---

Oferujemy Państwu współpracę przy tworzeniu lub aktualizowaniu Strategii współpracy gminy/powiatu z sektorem pozarządowym.

Organizacje pozarządowe odgrywają coraz większą rolę w życiu społeczno-gospodarczym gmin i powiatów. Dlatego też ważnym elementem polityki władz samorządowych powinno stać się kształtowanie demokratycznego ładu społecznego w środowisku lokalnym poprzez budowanie partnerstwa między administracją publiczną a organizacjami pozarządowymi. Może temu służyć wspieranie organizacji pozarządowych w realizacji ważnych celów społecznych. Prawidłowa realizacja wymaga jednak oddzielenia funkcji decyzyjnych od funkcji wykonawczych dlatego też organy publiczne, dysponujące funduszami publicznymi, powinny w drodze decyzji ustalać prawo do świadczenia, przekazywać środki niezbędne na jego realizację oraz kontrolować prawidłowość wykonania zadania.

Strategia współpracy gminy lub powiatu z sektorem pozarządowym ma na celu usystematyzowanie i podniesienie efektywności współpracy między jednostką samorządu terytorialnego a organizacjami pozarządowymi. Jej opracowanie otwiera samorządom możliwość zaznajomienia się z lokalnym środowiskiem organizacji pozarządowych, jego potencjałem i obszarami aktywności, jak również pozwala zaplanować w perspektywie długofalowej rozwój i kierunki współpracy JST i NGO.

Łącząc kapitał i doświadczenie samorządu oraz trzeciego sektora można osiągnąć efekt synergii oraz efektywność i trafność działań mających na celu rozwiązywanie problemów lokalnych, a w przyszłości także - antycypować ich pojawienie się.

Ofertę kierujemy także do instytucji zamierzających **zaktualizować Strategię**. Jest to bowiem dokument stale podlegający modyfikacjom, w zależności od zmieniającej się rzeczywistości. Dlatego też bardzo ważny jest bieżący monitoring i ewaluacja obranych kierunków rozwoju współpracy.

Proponowany przez **FRDL Ośrodek Regionalny w Zielonej Górze** ogólny zakres prac nad Strategią współpracy gminy lub powiatu z sektorem pozarządowym obejmuje:

1. Stworzenie diagnozy sytuacji organizacji pozarządowych w gminie/powiecie

Zdiagnozowanie sytuacji organizacji pozarządowych w gminie/powiecie na podstawie pogłębionej analizy danych statystycznych i źródłowych.

Diagnoza obejmować będzie następujące obszary tematyczne:

- a) liczebność i struktura organizacji pozarządowych gminy/powiatu,
- b) sfery aktywności organizacji pozarządowych; sfery współpracy NGO i JST w danej gminie/danym powiecie,
- c) finanse organizacji pozarządowych,
- d) współpraca z JST.

2. Przeprowadzenie badania socjologicznego

Badanie socjologiczne złożone będzie z dwóch części. W pierwszej kolejności przeprowadzone zostaną indywidualne wywiady pogłębione (IDI's) z pracownikami JST, które mają za zadanie ustalić, w jaki sposób w/w pracownicy postrzegają organizacje pozarządowe, jak oceniają istniejącą współpracę pomiędzy NGO i JST i w jakim kierunku, według ich opinii, wspomniana współpraca powinna się rozwijać. W drugiej części badania wezmą udział przedstawiciele organizacji pozarządowych. W tej części badania wykorzystamy zarówno jakościowe, jak i ilościowe techniki zbierania danych. Z jednej strony przeprowadzone zostaną bowiem indywidualne wywiady pogłębione (IDI's) face-to-face oraz drogą telefoniczną, z drugiej - stworzony zostanie kwestionariusz ankiety (zamieszczony następnie na stronie internetowej gminy/powiatu oraz rozesłany do bazy organizacji pozarządowych z danego obszaru). Celem tej części badania jest poznanie opinii reprezentantów lokalnych organizacji pozarządowych na temat pozycji NGO's w danej gminie/powiecie, problemów z jakimi się borykają, jak również oceny możliwości współpracy z samorządem i jej zakresu.

Rezultatem przeprowadzonego badania będzie uzupełnienie diagnozy w zgromadzone informacje. Dzięki danym ilościowym i jakościowym stworzony zostanie holistyczny i specjalistyczny obraz współpracy międzysektorowej, dzięki któremu możliwe będzie stworzenie dokumentu odpowiadającego na rzeczywiste potrzeby trzeciego sektora oraz administracji publicznej i wspólnie podejmowanych przez nich działań.

Wypracowany materiał będzie przedmiotem dyskusji podczas sesji warsztatowych.

3. Organizacja sesji warsztatowych

Przedstawiony model zakłada współpracę ze Zleceniodawcą w zakresie promocji powstawania Strategii i partycypacji społecznej w tworzeniu celów strategicznych.

Organizacja sesji warsztatowych z udziałem przedstawicieli lokalnych organizacji pozarządowych oraz przedstawicieli administracji publicznej. Warsztaty, moderowane przez przedstawicieli Zleceniobiorcy, mają na celu:

- wypracowanie jednolitej wersji analizy SWOT (określenie mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń) wraz z wyborem przyszłej strategii działania,
- określenie celu nadrzędnego Strategii i celów szczegółowych,
- planowanie kierunków rozwoju współpracy: finansowych i pozafinansowych,
- hierarchizację celów strategicznych,
- opracowanie systemu monitoringu i ewaluacji wdrażania Strategii (w tym opracowanie narzędzi monitoringu, wyznaczenie osób/jednostek odpowiedzialnych za wdrażanie celów Strategii, opracowanie wskaźników realizacji poszczególnych celów strategicznych),
- określenie sposobów finansowania wdrażanych celów strategicznych wraz z harmonogramem ich realizacji.

Przewidujemy zorganizowanie 3-4 sesji warsztatowych.

4. Opracowanie dokumentu końcowego

Etap końcowy to przekazanie ostatecznej wersji Strategii współpracy gminy/powiatu z sektorem pozarządowym. Prezentacja multimedialna dokumentu końcowego dla przedstawicieli Instytucji Zlecającej. Opcjonalnie, prezentacja Strategii dla Komisji Rady Miejskiej.

Szacowany czas realizacji: 2-4 miesiące.

Koszt opracowania Strategii jest uzależniony od rodzaju i skomplikowania dokumentu i każdorazowo ustalany jest indywidualnie.

***Tworzenie poradników poświęconych obszarowi współpracy samorządu
z organizacjami pozarządowymi***

Oferujemy Państwu opracowanie i napisanie poradników poświęconych obszarowi współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi. Przygotowywane publikacje ściśle odzwierciedlają wymogi i standardy obowiązujące w danej gminie/powiecie, pozostając również w zgodzie ze wszystkimi przepisami obowiązujących aktów prawnych.

Poradnik obejmuje m.in. następujące zagadnienia:

1. Wstęp.
2. Omówienie obowiązujących dokumentów.
3. Ogłoszenie konkursu i kryteria wyboru ofert.
4. Prawidłowe przygotowanie oferty – w tym m.in.: analiza problemu; cel, rezultaty i metodologia projektu; zasady sporządzania budżetu projektu; monitoring i ewaluacja.
5. Złożenie oferty na ogłoszony konkurs – w tym instrukcja wypełniania formularza oferty.
6. Rozliczanie finansowe.
7. Partnerstwo i podwykonawstwo.
8. Dokonywanie zmian w ofercie.
9. Sprawozdawczość – w tym instrukcja wypełniania sprawozdania.
10. Kontrola zewnętrzna.

Praca nad dokumentem wchodzącym w skład poradnika jest zwykle wieloetapowa. Zanim przybierze ostateczny kształt, organizowane zostaną spotkania z pracownikami samorządu, w celu zbadania ich oczekiwań i przybliżenia dotychczasowych zasad współpracy z trzecim sektorem. Jak wskazują doświadczenia samorządów, znaczna liczba potencjalnie bardzo dobrych inicjatyw nie uzyskuje dofinansowania. Najczęściej jest to spowodowane niedostatecznym przygotowaniem, wynikającym z braku wiedzy potencjalnych projektodawców na temat projektowego planowania przedsięwzięć i aktualnie obowiązujących wytycznych. Dlatego też proponowane Państwu opracowania tworzą kompleksowy zbiór zasad, których zastosowanie ma się przyczynić do prawidłowego:

przygotowania oferty, rozliczania środków otrzymanych z dotacji miasta, jak i przygotowania sprawozdań.

Publikacje są napisane przystępnym i zrozumiałym językiem, są atrakcyjne pod względem graficznym, a wszelkie nazewnictwo i sformułowania zwyczajowo przyjęte w nomenklaturze projektowej, zostają dokładnie omówione i wyjaśnione.

Po zakończeniu prac nad poradnikiem oferujemy również Państwu **zorganizowanie szkolenia** dla przedstawicieli lokalnych organizacji pozarządowych oraz pracowników samorządowych, mające na celu m.in. podniesienie poziomu wiedzy z zakresu prawidłowego przygotowania, realizacji i rozliczania oferty na realizację zadania współfinansowanego z dotacji miejskiej.

Szacowany czas realizacji: 3-4 miesiące.

Koszt opracowania Poradnika jest uzależniony od rodzaju i skomplikowania dokumentu i każdorazowo ustalany jest indywidualnie.

Podsumowanie

Zachęcając Państwa do skorzystania z oferty usług konsultingowych, odsyłamy jednocześnie do oficjalnej strony internetowej Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej Ośrodek Regionalny w Zielonej Górze, gdzie znajdują Państwo m.in. referencje i wykaz instytucji, z którymi mieliśmy przyjemność współpracować.

Jeśli byliby Państwo zainteresowani naszą ofertą usług konsultingowych, uprzejmie prosimy o kontakt!

Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej
Ośrodek Regionalny w Zielonej Górze
ul. Boh. Westerplatte 9, 65-034 Zielona Góra

tel. (068) 453 22 93, 453 22 09, fax (068) 453 22 92
e-mail: sekretariat@frdl.org, serwis: www.frdl.org

Osoba do kontaktu:

Patrycja Górniak
p.o. Dyrektora

tel. 68 453 22 19
e-mail: p.gorniak@frdl.org